

ترغیب مشارکت مردمی و داوطلبان سلامت

گروه هدف: اعضاء تیم سلامت

ساعت آموزش: ۱ ساعت

واحد تهیه کننده: مشارکت مردمی

تاریخ تهیه: شهریور ۹۷

انتظارات نظام بهداشتی از رابطين

۱. يادگيري مفاهيم ومهارتهای بهداشتی وانتقال آنها به مردم (خانوارهای تحت پوشش)
۲. پیگیری وانتقال پیغامهای مرکزبهداشتی درمانی به مردم
۳. جمع آوری آمارواطلاعات حیاتی درمحدوده فعالیت خود
۴. جلب همکاری مردم برای رفع مشکلات ومسائل محلی

اهداف برنامه آموزشی رابطین بهداشت

- برنامه آموزشی رابطین باید طوری طراحی شود که رابطین بهداشت :
 ۱. شبکه بهداشت و درمان کشور را بشناسند.
 ۲. جایگاه و شرح وظایف خود را در نظام بهداشتی کشور بدانند.
 ۳. دانستی‌ها و مهارت‌های لازم برای رفع مسائل بهداشتی شایع در کشور و منطقه خود را کسب کنند.
 ۴. مهارت‌های ارتباطی را برای انتقال پیامها به مردم کسب کنند.

ویژگیهای آموزش رابطین

۱. همکاری رابطین بانظام بهداشتی داوطلبانه است.
۲. رابطین اغلب بزرگسال هستند.
۳. سطح سواد رابطین بسیار گوناگون است .
۴. رابطین اغلب از میان زنانی انتخاب می شوند که سواد متوسط یا کم دارند.
۵. ساعات تدریس در هفته کوتاه است.
۶. آموزش رابطین باید به آموزش مردم منتهی شود.
۷. آموزش رابطین به یکی از کارکنان مرکز بهداشتی درمانی محول میشود.
۸. جذب و علاقمند کردن رابطین بهداشت به مهارت مربی بستگی دارد.

دلایل طراحی مجموعه آموزشی رابطین بهداشت

این مجموعه طراحی شده است تا :

۱. متنی ساده و کاربردی در اختیار رابطین قرار گیرد.
۲. اصول کلی برنامه آموزشی رابطین از جمله آموزش مشارکتی و شناسایی مسائل محلی را در بطن خود داشته باشد.
۳. مربی را در اداره جلسه های آموزشی راهنمایی کند.
۴. اطلاعات بهداشتی ضروری را بدون در نظر گرفتن تنوع تحصیلی مربیان در اختیار آنها قرار دهد.
۵. بستری برای تمرین مهارت های ارتباطی و برنامه ریزی برای آموزش مردم فراهم سازد.

مراحل آموزش رابطین بهداشت

دوره مقدماتی

آشنایی مقدماتی با
مهارتهای ارتباطی

شناخت شبکه بهداشت و
درمان کشور

شناخت جایگاه و
وظایف رابطین

اولویت بندی مسائل بهداشتی محله

دوره تکمیلی

چک لیست پایان دوره مقدماتی آموزش رابطین بهداشت

آیا همه رابطین بهداشت با وظایف خود آشنا هستند؟

آیا همه آنها با یکدیگر آشنا هستند؟

آیا همه آنها با مرکز بهداشتی درمانی و کارکنانش آشنا شده اند؟

آیا همه آنها کتابها و روش آموزش خود را می شناسند؟

آیا مسائل بهداشتی محله شما طبقه بندی و عناوین آموزشی انتخاب شده اند؟

آیا رابطین بهداشت اهمیت مهارتهای ارتباطی را در انجام وظیفه شان می دانند؟

اجزای مجموعه آموزشی رابطین بهداشت

کتاب مربیان : روش آموزش رابطین بهداشت

کتاب مقدماتی : راهنمای فعالیت رابطین

کتاب اول : سلامت کودکان

کتاب دوم : سلامت باروری

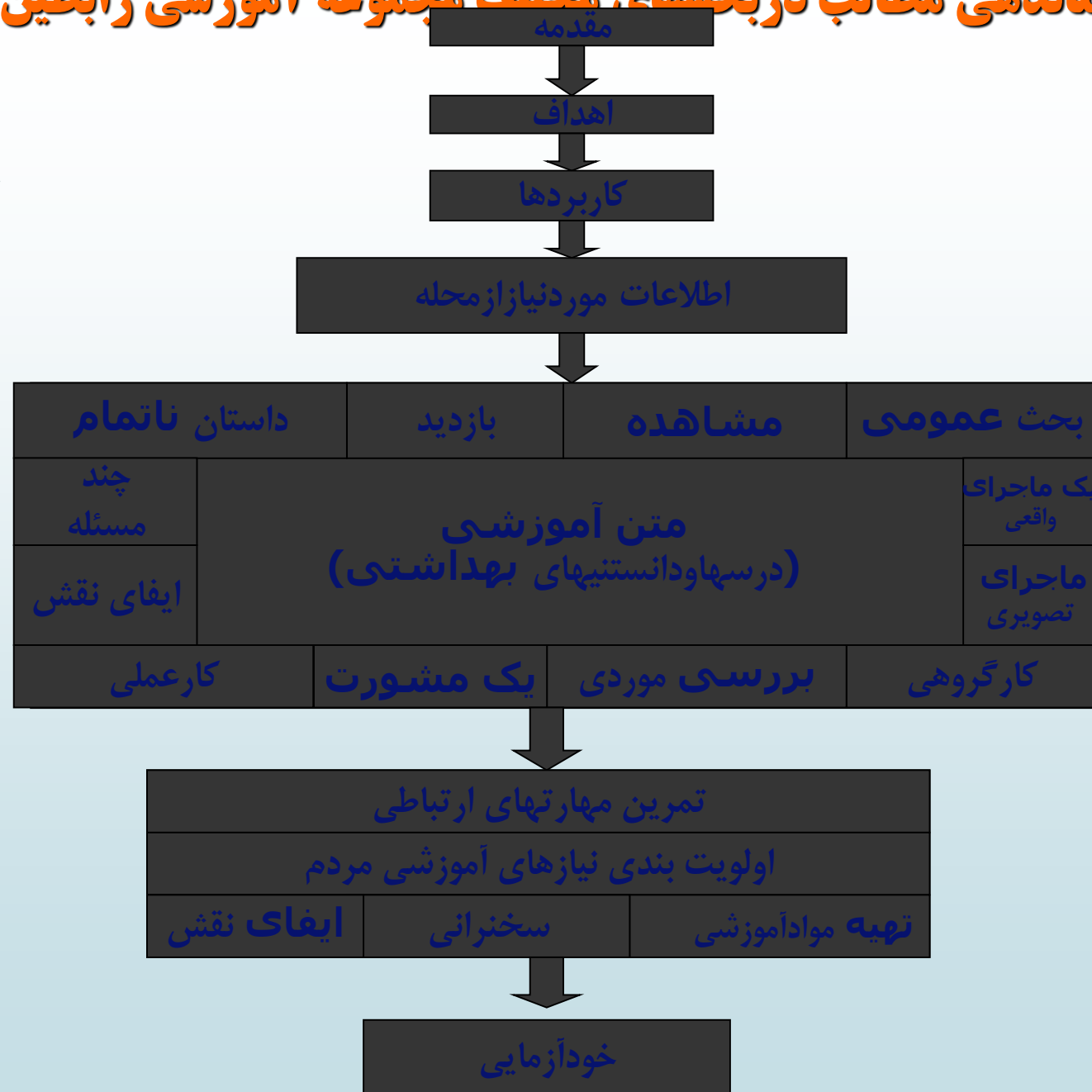
کتاب سوم : سلامت خانواده

کتاب چهارم : سلامت جامعه

کتاب پنجم : آشنایی با بیماریهای شایع

روش سازماندهی مطالب در بخش‌های مختلف مجموعه آموزشی رابطین بهداشت

9

عوامل مؤثر در موفقیت یک دوره آموزشی

قبل از شروع آموزش	در حین آموزش	بعد از آموزش
ایجاد انگیزه برای یادگیری	استفاده از روشهای فعال یاددهی	ارزیابی
برقراری رابطه عاطفی	رعایت سازمان یافته بودن مطلب	ارائه بازخورد
رعایت احترام	رعایت وضوح مطلب	
انتخاب محل مناسب	استفاده از تجارب قبلی یادگیرندگان	
	آموزش مطالب کاربردی	
	توجه به تفاوت های فردی	

خصوصیات آموزش بزرگسالان

➤ یک فرد بزرگسال زمانی خوب یاد می گیرد که:

۱. به او احترام گذاشته شود
۲. احساس امنیت کند
۳. آنچه می آموزد کاربرد داشته باشد
۴. آنچه می آموزد با تجارب قبلی وی ربط داده شود
۵. در برنامه آموزشی مشارکت فعال داشته باشد

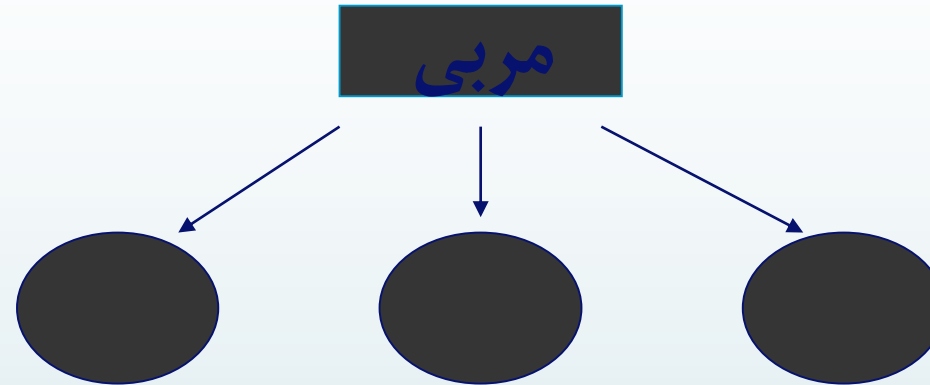
مزیت‌های دورویکرد آموزشی

تعلیمی	مشارکتی
<ul style="list-style-type: none">☐ در مدت کوتاهی می‌توان اطلاعات زیادی منتقل کرد.☐ تعداد نفرات بیشتری را تحت پوشش می‌گیرد.☐ آسانتر است	<ul style="list-style-type: none">☐ استفاده از روش‌های یاددهی فعال☐ ارتباط دادن آموزش با تجارب قبلی☐ ایجاد امکان ارزیابی و ارائه بازخورد☐ تبادل اطلاعات میان همه اعضای کلاس☐ تکیه بر نیاز یادگیرنده برای انتخاب محتوا☐ ایجاد امکان کسب رفتار و نگرش

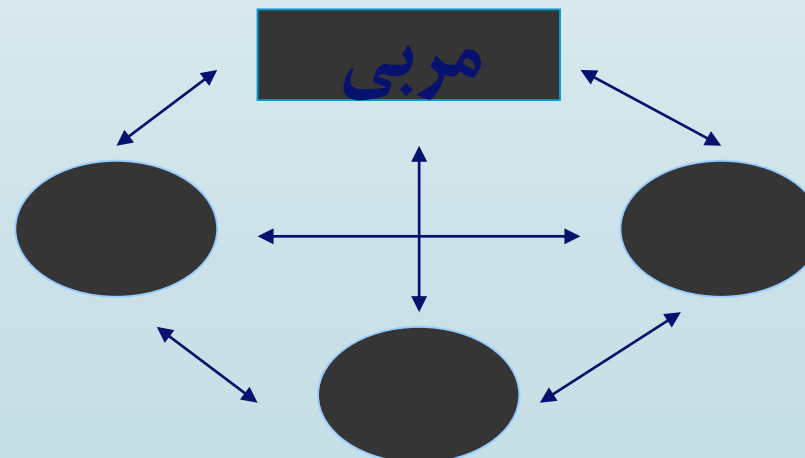
مقایسه مسیر انتقال اطلاعات در رویکردهای تعلیمی و مشارکتی

13

رویکرد تعلیمی

رویکرد مشارکتی

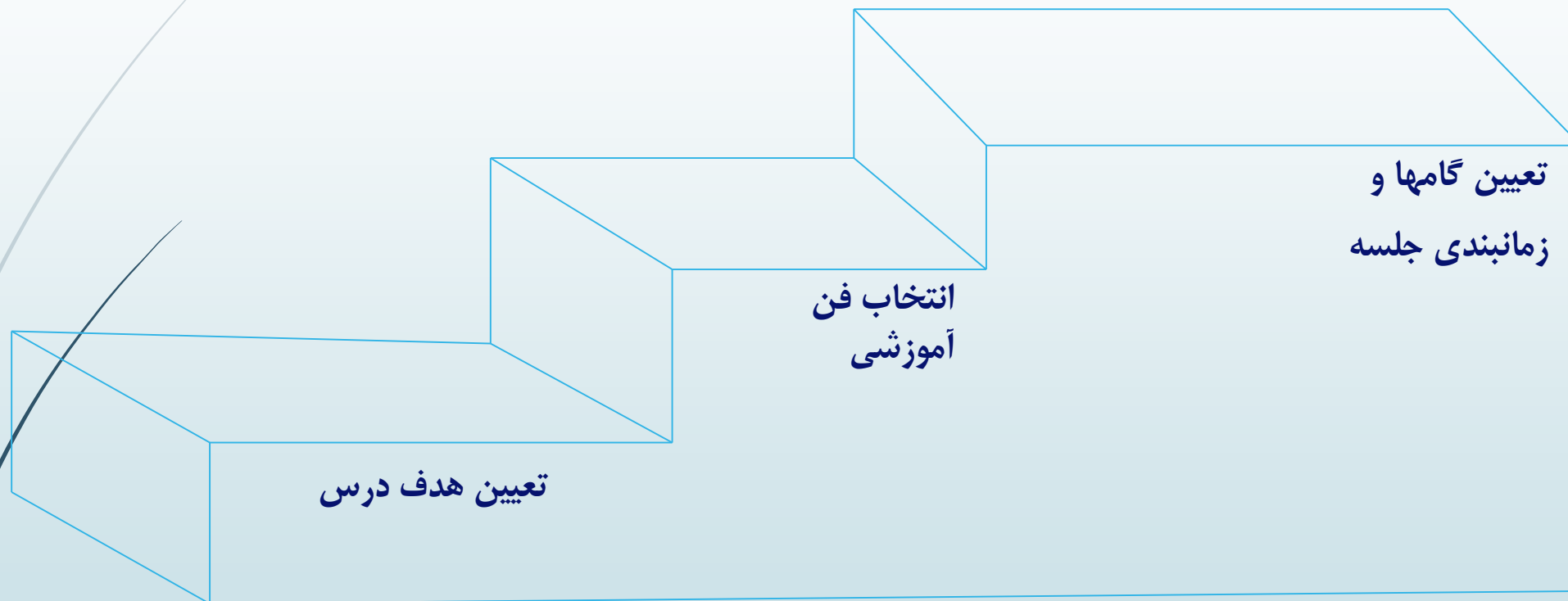

مراحل شیوه "بارش افکار"

۱. تعریف مسئله یا طرح سؤال.
۲. دعوت از شرکت کنندگان جلسه به بیان پیشنهادات و ایده های خود.
۳. ثبت این ایده ها (بدون استثناء و بدون پاسخگویی یا انتقاد-حتی ایده های تکراری)
۴. ادامه درخواست ایده ها تا زمانی که هیچ اظهارنظری باقی نماند. (اگر ایده ها هدف مسؤل جلسه را پوشش نداد، میتواند با پرسیدن چند سؤال یا دادن اطلاعات جانبی به ادامه اظهارنظرات کمک کند.)
۵. مرور سریع بر نظرات ارائه شده و حذف موارد تکراری و خارج از بحث.
۶. دسته بندی عناوین باقیمانده برای ادامه بحث .

اجزای طرح درس برای اداره کلاسهای رابطین

15

مراحل پذیرش یک رفتار جدید

۱. رضایت از وضعیت فعلی / نبود حساسیت
۲. آگاهی از وجود مسئله بدون اعتماد به نفس یا احساس مسئولیت کافی برای تغییر (اثر گذاری دیگران)
۳. احساس نیاز به کسب اطلاعات درباره رفتار جدید
۴. تمایل و شروع به امتحان عملی رفتار
۵. سعی در تبلیغ رفتار به دیگران

برخوردورسانه مناسب برای آموزش در مراحل مختلف پذیرش رفتار

ردیف	برخورد / راهبرد آموزشی	رسانه / وسیله آموزشی
۱	<ul style="list-style-type: none"> • تشریح عواقب وضعیت فعلی (پذیرفتن رفتار) • ارائه نمونه های واقعی • ارائه آمار و ارقام درباره وسعت و شدت مسئله 	<ul style="list-style-type: none"> • رسانه های جمعی • پوستر • تراکت • پلاکارد • پمفلت
۲	<ul style="list-style-type: none"> • گسترش مخاطبان (آموزش سایر اعضای خانواده/گروههای اجتماعی) • تشریح پیامدهای پذیرش رفتار جدید • ارائه نمونه های موفق تغییر رفتار 	<ul style="list-style-type: none"> • شبیه مرحله اول
۳	<ul style="list-style-type: none"> • ارائه اطلاعات بر مبنای مسائل واقعی زندگی • اولویت بندی آموزش • انتخاب زبان مناسب 	<ul style="list-style-type: none"> • مواد آموزشی مثل پمفلت، کتابچه • سخنرانی • کلاسهای آموزشی • رسانه های جمعی
۴	<ul style="list-style-type: none"> • رفع ابهام ها و نواقص اطلاعاتی • شناسایی نقاط ضعف 	<ul style="list-style-type: none"> • مشاوره • روابط بین فردی • کلاسهای آموزشی

اجزای یک ارتباط موفق

۱. هنر ایجاد جو صمیمی

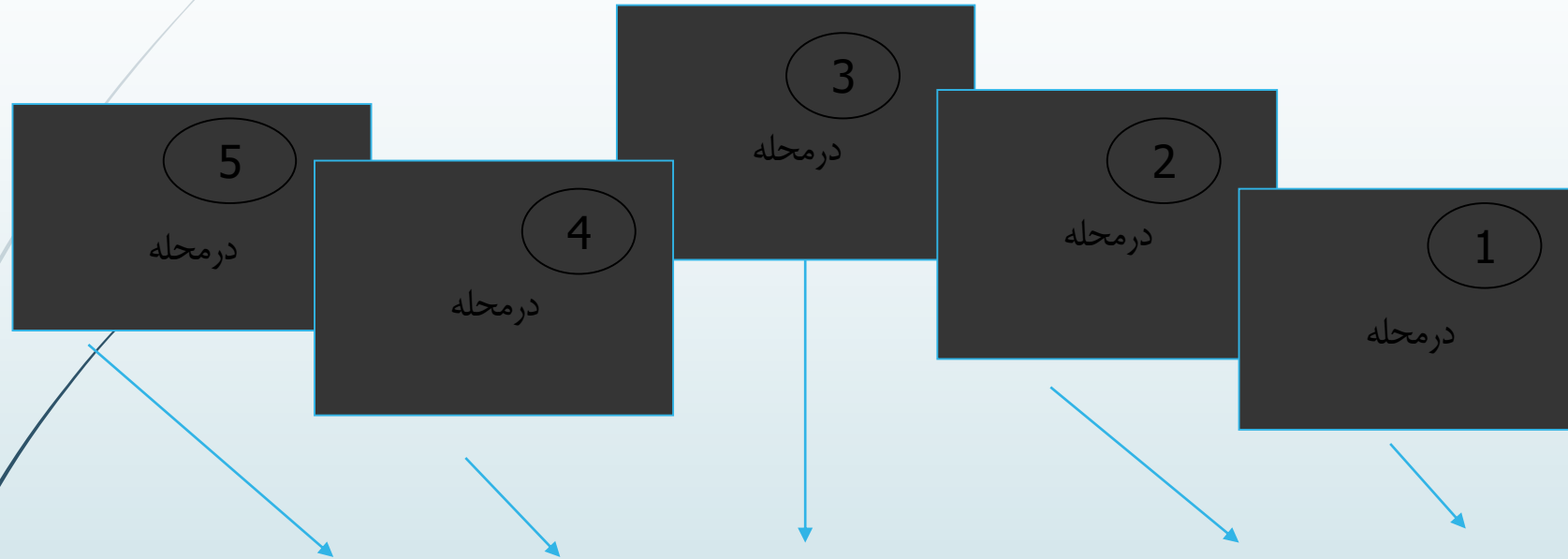
۲. هنر شناخت طرف مقابل

۳. هنر بیان مؤثر ایده ها و پیامها

فرآیند انتقال پیامهای رابطین به مردم

۱. اداره جلسه های "بحث درمحلہ"
۲. درخواست اطلاعات موردنیازازمحلہ
۳. جمع بندی و تهیه فهرست مسائل محلی
۴. اولویت بندی و انتخاب ۵ مسئله
۵. برنامه ریزی برای انتقال پیامها
۶. تمرین مهارتهای ارتباطی و تهیه موادآموزشی

جمع بندی و تهیه مسائل محلی

مسائل محله ها	
..... ☐ ☐
..... ☐ ☐

برنامه ریزی برای انتقال پیامهای رابطین به مردم

21

زمان	مسئول	اقدام			مسئله	ردیف
		ارتباط بین فردی	سخنرانی	مواد آموزشی		